

..... Σ Η Μ Α

Ο.- Ἀκοῦτε τῇ λαογραφικῇ ἐκπομπῇ τοῦ σταθμοῦ μας, πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

Μουσικὴ ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη.

..... τὸ σῆμα σβῆνει

Ο.- Ὅταν συγκρίνωμε, ἀγαπητοί ἀκροαταί, τὴν παλιά ζωὴ μέ τῇ σημερινῇ, τὴν ἐξῆς βασικὴ διαφορά βρίσκουμε: Ἡ παλιά ζωὴ ἀπὸ ἀποψη τεχνικῶν μέσων ὕστερεῖ πάρα πολύ ἀπὸ τὴν σημερινή, ὅπου ὅλα γίνονται μέ μηχανές καί ἐπομένως ὁ ἄνθρωπος εἶναι πιά ξεκούραστος. Ὅμως, ἂν θέλωμε νὰ συγκρίνωμε τὴν εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου τῆς περασμένης ζωῆς μέ ἐκείνη τῆς σημερινῆς ζωῆς, θὰ δοῦμε, πῶς ἡ παλιά ζωὴ παρουσιάζει ξεχωριστές ὁμορφιές καί χαρές, πού ἐξαφανίστηκαν ἀπὸ τὸ σημερινό πολιτισμό.

Ἡ παλιά ζωὴ παρουσίαζε κυρίως ἓνα ἠθικὸ κῶσμο ἀλλιώτικο. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νοιάζονταν περισσότερο γιὰ τὸν ψυχικὸ πολιτισμὸ καί στὸν εὐγενικὸ στίβο γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ἐργάστηκαν ἀναρίθμητες Γενεές, ὥσπου δημιούργησαν τὴ λαμπρὴ καί φωτεινὴ παράδοσή του.

Στὴ μακρινὴ χώρα τοῦ Πόντου ἡ Ἑλληνικὴ παράδοση συνεχίστηκε ἐπὶ αἰῶνες ἀλώβητη σχεδόν, ἀρχαιοπρεπῶς, χωρὶς παρεκλίσεις σοβαρές ἀπὸ τὴ γραμμὴ, τὴν ὁποία ἐχάραξε ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων ἡ ἱερὴ ἐπιταγὴ τοῦ θρυλικοῦ Γένους καί λίγο ὕστερα ἡ ἐπιταγὴ τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως. Ἡ Πίστη αὐτὴ συνυφασμένη μέ τὰ πεπρωμένα τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς ἔπαιξε ἀποφασιστικὸ ρόλο στὶς τύχες τῆς ἀνθρωπότητος, γιὰ τὴν ὁποία ἔβαλε γερά, ἀθάνατα θεμέλια αἰωνίου πολιτισμοῦ.

Καί ὁ Ποντιακὸς λαὸς συνέχισε τούτῃ τὴν Παράδοση, ἔχοντας βαθειὰ στὴν ψυχὴ του τὴ συναίσθησι τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τοῦ Ἑλλήνος ἀνὰ τὸν κῶσμο.

..... Λ Υ Ρ Α

Ο.- Ἄς δοῦμε τώρα μερικὲς χαρακτηριστικὲς πτυχές ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Πόντου, πού τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ τὰ συναντοῦμε σὲ μερικὰ Ποντιακὰ χωριά τῆς Μακεδονίας μας, ὅπου ἡ Παράδοση κρατιέται ἀκόμη, γιὰ νὰ θυμίσῃ τὴν ξεχωριστὴ ὁμορφιά της.

Ἀμέριμνος ὁ χωρικὸς ζεῖ καί μοχθεῖ στὸ ὕπαιθρο, παλεύοντας πότε

τά στοιχειῖα τῆς φύσεως κι' ἄλλοτε πάλι ἐμπιστεύεται τίς ἐλπίδες του στὸν Πανάγαθο Οὐράνιο Πατέρα, ἀπὸ τὸν ὁποῖο λητεύει τὴν προστασία τοῦ μόχθου του.

Τὸ μῆνα Ὀκτώβριο, ὁ γεωργὸς θά ἀρχίσῃ τὴ σπορά. Τὸ στιβαρὸ του χέρι στὸ πρωτόγονο ἀλέτρι. Μὲ τὰ καματερά του τὸν συνδέει δεσμός συναισθηματικός. Ὅλη μέρα ἀύλακῶνει τὸ χωράφι, ὅπου θάφτει τὸ σπόρο, τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς του, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκογένειάς του. Ἡ συντροφιά του εἶναι δέντρα, πουλιά καὶ ζῶα. Εἶναι παντρεμένος καὶ οἱ φροντίδες του ἀφοροῦν γυναικὰ καὶ παιδιὰ. Δέν μελαγχολεῖ, πού περνάει ὁλόκληρη τὴ μέρα μόνος, δέν ἀγανακτεῖ, πού ἡ μοῖρα τὸν ἔρριξε σὲ χωριό, δέν ὀνειρεύεται ζωὴ πλουσιοπάροχη. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐτυχία του εἶναι ἡ οἰκογένειά του, γιὰ τὴν ὁποία μοχθεῖ.

Πηγαينوέρχεται μὲ τὰ καματερά του ἀπὸ τὴ μιά ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ στὴν ἄλλη καὶ σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμὴ τὸ ἀύλακῶνει, ὁλόκληρη μέρα ἡ σιέψη του στὸ χωράφι καὶ στὸ σπῖτι. Καὶ στίς ξερές καὶ μονότονες λαχές, μὲ τίς ὁποῖες ἐνθαρρύνει τὰ καματερά του, νά βιαστοῦν, σὰν ἀναπάντεχο τοῦ ἔρχεται στή μνήμη ἓνα παλιὸ τραγούδι. Μαζὶ μ' αὐτό θυμᾶται τὰ περασμένα, σκέπτεται ὅλα βουβός κι' ἔπειτα τὸ παλιὸ τραγούδι σιγά-σιγά ἀγγίζει καὶ ποιες χορδές τῆς καρδιάς του. Ἀθελά του τὸ φιθυρίζουν τὰ χεῖλη. Σιγά-σιγά δυναμώνει τὸν ἦχο, ξανανοιώνει ἡ ψυχὴ του, θυμᾶται τὰ νειᾶτα του, αἰσθάνεται ἀκόμη μιά φορά ἔντονα τὴ ζωὴ καὶ κάνει ἔτσι τὴν ἀτμόσφαιρα γύρω του πιὸ ὁμορφη, πιὸ χαρούμενη.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- Ὁ δεσμός ἐνὸς νοικοκύρη μὲ τὰ ζῶα του εἶναι πράγματι συναισθηματικός. Κατὰ τὴν Ποντιακὴ Παράδοση, ὁ δεσμός αὐτός εἶναι ἀμοιβαῖος. Ὅπως λέει ὁ λαὸς μας, τὰ ζῶα μονάχα γλῶσσα δέν ἔχουν. Τὸ πιὸ δέ αἰσθηματικὸ κατοικίδιο ζῶο μὲ ψυχολογικὰ δυνάμεις μεγαλύτερες, εἶναι τὸ ἄλογο. Νά, τί παραδέχεται ὁ λαὸς γιὰ τὸ ζῶο αὐτό.

Τὸ ἄλογο μπορεῖ νά διαισθανθῇ τὸ θάνατο τοῦ νοικοκύρη του, ὅπουδῆποτε κι' ἂν πέθανε αὐτός. Μᾶς σώζει ἡ παράδοση τὴν ἐξῆς περίπτωση: Ἦταν ὁ νοικοκύρης ταξεῖδι καὶ πέθανε, πρὶν γυρίσῃ. Οἱ σπιτικοὶ ποῦ νά τὸ μάθουν. Ὅμως κάτω στὸ μαντρί τὸ ἄλογο χλιμίντριζε παράξενα. Κατεβαίνουν

οἱ σπιτινοὶ καὶ τὸ βλέπουν, νὰ στέκεται λυπημένο. Βλέπουν στὸ παχνὶ ἀφά-
γωτο τὸ χόρτο. Περνοῦν ὥρες, ἡ ἐπομένη μέρα καὶ τὸ ἄλογο οὔτε τρώει, οὔτε
πίνει. Κρατᾷ τὴν ἴδια πάντα στάση καὶ στὸ βάθος τῆς ματιᾶς του ἀπλώνε-
ται, θαρρεῖς, μιά ἀπέραντη, μυστηριώδεια ἄβυσσος. Ξημερώνει καὶ ἡ μεθεπομέ-
νη ἡμέρα καὶ φτάνει ἡ τραγικὴ εἴδησις γιὰ τὸ θάνατο τοῦ νοικοκύρη του.
Τί νὰ ποῦμε γι' αὐτὴ τὴν παράδοσις; Ἡ ἐπιστήμη παραδέχεται σήμερα ὠρισμέ-
νες διαισθητικὲς ἰκανότητες τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Νὰ συμβάλῃ τὸ ἴδιο
καὶ μὲ τίς ψυχὲς τῶν ζώων; Πόσα κρύβει ἄρα γε τὸ μέγα μυστήριον, πού λέγε-
ται ζωή. Ποιὸς ξέρει, τί ἔχουν νὰ μᾶς ποῦν αὔριο τά νέα ἐπιστημονικὰ ἐπι-
τεύγματα;

..... Λ Υ Ρ Α

Ἐνάληψα καὶ τ' ἄλογο μ', φοῦμαι νὰ λαλῶ γὰ,
κι' ἀπὸ τὸ στυλογέτιμον θαρρεῖ παρακαλῶ γὰ.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- Μὲ τοὺς ἀνόλουθους σκοποὺς καὶ τραγούδια κλείνομε τὸ πρόγραμμά μας.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Κοντά σας καὶ πάλι τὴν ἐρχομένη Πέμπτη, αὐτὴ τὴν ὥρα.

..... Σ Η Μ Α

Μετεδόθη ἡ λαογραφικὴ ἐκπομπὴ τοῦ σταθμοῦ μας " Ποντιανοὶ ἀντίλαλοι "

Κείμενο τοῦ συνεργάτη μας Στάθη Εὐσταθιάδη.

..... τὸ σῆμα σβῆνει